

ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาานครปฐม เขต 1

Good Governance and School Effectiveness Under Nakhon Pathom Primary Education Service Area Office 1

¹สุวิชา เนียมรักษา ²ชัตติยา ดวงสำราญ

¹Suwicha Neamruga ²Khattiya Duangsamran

^{1,2}ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: NEAMRUGSA_S@su.ac.th

Received May 30, 2026; Revised June 5, 2026; Accepted: August 30, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 2) ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ใช้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 จำนวน 97 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภทโดยกำหนดผู้ให้ข้อมูล คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน และ 2) ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 194 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของสำนักงานพัฒนาระบบข้าราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพสถานศึกษาของมิสเกลและฮอย (Miskel and Hoy) โดยมีค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .993 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาล; ประสิทธิภาพสถานศึกษา; ประถมศึกษา

Abstract

This research article to investigate 1) the governance of school administrators under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, 2) the effectiveness of schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, and 3) the relationship between governance and school effectiveness under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. This research is a descriptive study using 97 schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 as the unit of analysis. A stratified random sampling method was used, assigning the following data providers: 1) one school administrator or acting administrator, and 2) one teacher serving as the head of academic affairs, totaling 194 individuals. The instrument used was a questionnaire on good governance from the Office of the Civil Service Commission (OCSC) in 2012 and the concept of school effectiveness by Hoy and Miskel. The validity of the questionnaire ranged from 0.80 to 1.00, and the reliability of the entire questionnaire was .993. The statistical methods used for analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient analysis. The research results showed that 1) the overall governance of school administrators in schools under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level, and 2) the effectiveness of schools... Affiliated with the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, overall, the level is high. 3) Good governance and school effectiveness, affiliated with the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, have a high level of correlation overall, which is statistically significant at the .01 level.

Keywords: Good Governance; School Effectiveness; Primary Education

บทนำ

การยกระดับประสิทธิภาพสถานศึกษาเริ่มต้นจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางระบบบริหารจัดการที่เน้นความชัดเจนทางหน้าที่ (Functional Clarity) และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าภายใต้กระบวนการที่ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ถือเป็นกลไกสำคัญที่สร้างแรงเสริมให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลเป็นไปตามตามคู่มือหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของ ก.พ.ร. ซึ่งประกอบด้วย 10 หลัก คือ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ หลักเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555) ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการสร้างความศรัทธาและชื่อเสียงให้แก่สถาบันอย่างเป็นระบบ เมื่อการบริหารจัดการพุ่งเป้าไปที่ผลประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน ย่อม

ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรอันนำไปสู่เสถียรภาพในการนำองค์กรให้บรรลุพันธกิจได้อย่างสูงสุดและยั่งยืนตามหลักการบริหารจัดการศึกษายุคใหม่ที่เป็นสากล (สมหมาย ปราบธนาธิ, 2566)

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาภาคบังคับ โดยมีเขตพื้นที่บริการ จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม จำนวน 48 โรงเรียน อำเภอกำแพงแสน จำนวน 51 โรงเรียน และอำเภอดอนตูม จำนวน 22 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นมีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 121 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, 2567) มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้วิสัยทัศน์ “นครแห่งการเรียนรู้ มีความสุข และมีคุณธรรม” อย่างไรก็ตาม ข้อมูลของพื้นที่สะท้อนปัญหาทั้งด้านธรรมาภิบาลและประสิทธิผลสถานศึกษา ได้แก่ คะแนน ITA ลดลง การเบิกจ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนยังไม่เพียงพอ การขาดแคลนครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังไม่ทั่วถึง และทรัพยากรเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอ กลุ่มเป้าหมายหลักของการวิจัยจึงได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่วนผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่จากเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นฐานในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, 2568)

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนถึงการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสถานศึกษา ซึ่งต้องการความเป็นระบบโปร่งใสและตรวจสอบได้ การบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการกำกับทิศทางและการตัดสินใจ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายหรือการทุจริต มีการดำเนินงานที่เป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม ตลอดจนมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจ ขณะเดียวกันประสิทธิผลสถานศึกษา อ้างอิงตามแนวคิดของ Miskel and Hoy (2005) ที่ระบุว่าประสิทธิผล คือ ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้บรรลุตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ระดับความพึงพอใจและความผูกพันของบุคลากรต่อการปฏิบัติงาน ความเอาใจใส่ต่อภารกิจหน้าที่ การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ตลอดจนคุณภาพโดยรวมของการจัดการศึกษาในภาพรวม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” จึงมีความสำคัญและพร้อมนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิด

ความคุ้มค่าสูงสุด ตามภารกิจและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ควบคู่กับการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เสมอภาค มีความยุติธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการได้รับความร่วมมือจากครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานในชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและบริหารทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
2. เพื่อทราบประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประกอบด้วย สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 121 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 97 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามอำเภอ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 194 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้** คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน ตอนที่ 2 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ ตอนที่ 3 ประสิทธิผลสถานศึกษา ตามแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .993

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบ และถูกต้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เพื่อออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งและครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form โดยจัดส่งผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ AMSS++ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วครบถ้วนสมบูรณ์จากสถานศึกษา จำนวน 97 แห่ง จำนวน 194 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ความถี่และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 สถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบส์ (Best, 1970) 3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม มีหน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผู้ให้ข้อมูล สถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน 2) ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 194 คน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาจัดข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา 2) จัดระเบียบข้อมูล รวบรวมคะแนนจากแบบสอบถาม 3) ลงรหัสข้อมูลนำไปคำนวณค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 4) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการศึกษา

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม

(n = 97)

ด้าน	ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	หลักประสิทธิภาพ (X_1)	4.45	0.46	มาก	8
2	หลักประสิทธิผล (X_2)	4.45	0.43	มาก	7

3	หลักการตอบสนอง (X_3)	4.47	0.43	มาก	6
4	หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (X_4)	4.52	0.45	มากที่สุด	3
5	หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (X_5)	4.59	0.47	มากที่สุด	2
6	หลักนิติธรรม (X_6)	4.61	0.47	มากที่สุด	1
7	หลักความเสมอภาค (X_7)	4.50	0.48	มากที่สุด	5
8	หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (X_8)	4.45	0.43	มาก	7
9	หลักการกระจายอำนาจ (X_9)	4.50	0.41	มากที่สุด	4
10	หลักคุณธรรม/จริยธรรม (X_{10})	4.42	0.46	มาก	9
รวม (X_{tot})		4.49	0.33	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม (X_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X}=4.61$, S.D. = 0.47) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส ($\bar{X}=4.59$, S.D. = 0.47) หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X}=4.52$, S.D. = 0.45) หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X}=4.50$, S.D. = 0.41) หลักความเสมอภาค ($\bar{X}=4.50$, S.D. = 0.48) อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน หลักการตอบสนอง ($\bar{X}=4.47$, S.D. = 0.43) หลักประสิทธิผล ($\bar{X}=4.45$, S.D. = 0.43) หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ ($\bar{X}=4.45$, S.D. = 0.43) หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.45$, S.D. = 0.46) และหลักคุณธรรม/จริยธรรม ($\bar{X}=4.42$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.41 – 0.48

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม

(n = 97)

ด้าน	ประสิทธิภาพสถานศึกษา (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1)	4.30	0.30	มาก	5
2	ด้านความพึงพอใจในงาน (Y_2)	4.47	0.43	มาก	2
3	ด้านความใส่ใจในงาน (Y_3)	4.45	0.42	มาก	3
4	ด้านการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน (Y_4)	4.45	0.45	มาก	4
5	ด้านคุณภาพโดยทั่วไป (Y_5)	4.51	0.43	มากที่สุด	1

รวม (Y_{tot})	4.44	0.30	มาก	
-------------------	------	------	-----	--

จากตารางที่ 16 พบว่า ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงด้านเดียว คือ ด้านคุณภาพโดยทั่วไป ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.43) และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความพึงพอใจในงาน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.43) ด้านความใส่ใจในงาน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.42) ด้านการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.45) และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.30) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.45

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ประสิทธิภาพสถานศึกษา (Y_{tot}) ธรรมาภิบาล (X_{tot})	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y_1)	ความพึงพอใจในงาน (Y_2)	ความใส่ใจในงาน (Y_3)	การลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน (Y_4)	คุณภาพโดยทั่วไป (Y_5)	ภาพรวม (Y_{tot})
หลักประสิทธิภาพ (X_1)	.281**	.421**	.386**	.399**	.431**	.526**
หลักประสิทธิผล (X_2)	.062**	.308**	.337**	.156**	.228**	.306**
หลักการตอบสนอง (X_3)	.002**	.497**	.447**	.183**	.345**	.420**
หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ (X_4)	.358**	.486**	.427**	.442**	.511**	.607**
หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (X_5)	.365**	.411**	.324**	.416**	.474**	.540**
หลักนิติธรรม (X_6)	.330**	.540**	.459**	.449**	.542**	.637**
หลักความเสมอภาค (X_7)	.249**	.264**	.265**	.208**	.276**	.340**
หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (X_8)	.150**	.378**	.364**	.322**	.296**	.420**
หลักการกระจายอำนาจ (X_9)	.345**	.521**	.524**	.396**	.421**	.603**
หลักคุณธรรม/จริยธรรม (X_{10})	.284**	.505**	.477**	.413**	.459**	.588**

ภาพรวม (X_{tot})	.337**	.595**	.550**	.467**	.550**	.687**
----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

**อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่าธรรมาภิบาลโดยภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .687^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ประกอบกับได้รับการส่งเสริมและเร่งรัดนโยบายด้านคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) จากต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีระบบการนิเทศ ติดตามที่เข้มแข็ง และมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมถึงชุมชนในการร่วมตรวจสอบและพัฒนาสถานศึกษา จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพรรณ พิงด่วง ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กมลพรรณ พิงด่วง, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเทพศักดิ์ ไครอุบล ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เทพศักดิ์ ไครอุบล, 2562) งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาของไทยในปัจจุบัน มีแนวโน้มและทิศทางการขับเคลื่อนองค์กรด้วยหลักธรรมาภิบาลในเกณฑ์ที่ดีเป็นรูปธรรมและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานแบบเชิงระบบครอบคลุมทั้งการวางแผน การติดตามผล ส่งเสริมบุคลากร สร้างความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ทำให้การบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิผลสูงในทุกมิติ ทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ความพึงพอใจของบุคลากรและการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ทำให้การบริหารงานของสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ

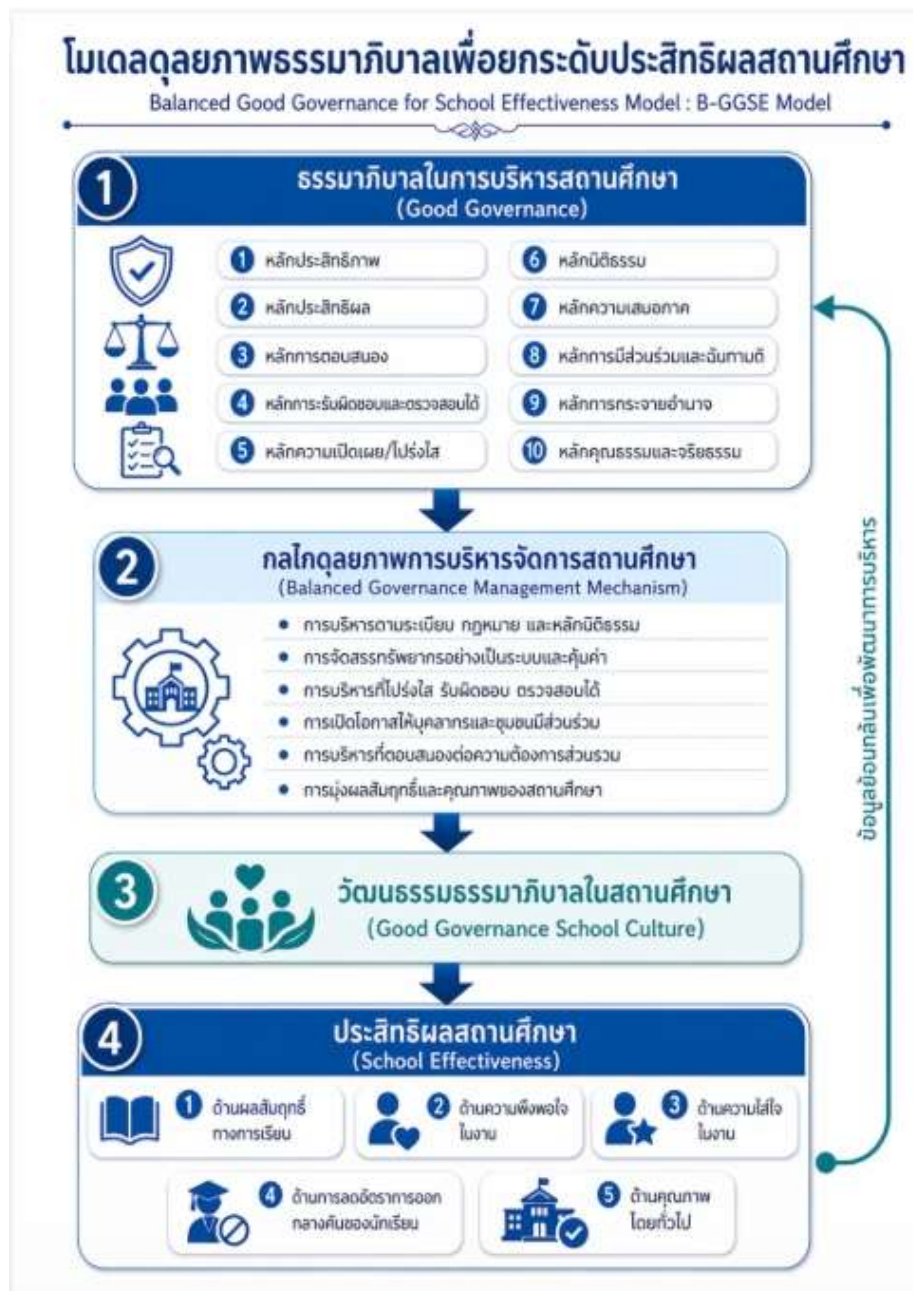
งานวิจัยของของวณัฐสนันท์ กมลบุรณ์ ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วณัฐสนันท์ กมลบุรณ์, 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของญาดาวิ บุญตา ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ญาดาวิ บุญตา, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชา หนูเสมียน ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอดงบัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอดงบัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (อนุชา หนูเสมียน, 2567) งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในปัจจุบันมีมาตรฐานในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายในเกณฑ์ที่ดีเยี่ยมเป็นไปในทิศทางเดียวกันส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืนในทุกมิติ

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการบริหารงานโดยยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลสูงขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ สูงขึ้นตามไปด้วยอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้หลักธรรมาภิบาลไม่ว่าจะเป็นด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หรือหลักการมีส่วนร่วม ล้วนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานด้วยความยุติธรรม โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ร่วมคิดร่วมทำจะนำไปสู่การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่ดี เกิดความไว้วางใจ และส่งผลให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจ มีความทุ่มเทในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งแรงผลักดันเชิงบวกจะสะท้อนออกมาผ่านประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้านประสิทธิภาพในการทำงานของครู ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านความสามารถในการปรับตัวของสถานศึกษาตามเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของดวงรัตน์ เลิศงาม ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดวงรัตน์ เลิศงาม, 2567) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชา หนูเสมียน ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอดงบัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอดงบัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อนุชา

หนูเสมียน, 2567) งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลมิใช่เพียงแนวคิดทางทฤษฎีที่แยกส่วน หากแต่เป็นเครื่องมือเชิงยุทธศาสตร์ที่ส่งผลโดยตรงต่อการกำหนด ทิศทาง ขับเคลื่อน และยกระดับประสิทธิผลสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนในทุกบริบทของพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลดุลยภาพธรรมาภิบาลเพื่อยกระดับประสิทธิผลสถานศึกษา

จากภาพมีคำอธิบายว่า โมเดลดุลยภาพธรรมาภิบาลเพื่อยกระดับประสิทธิผลสถานศึกษา เป็นกรอบแนวคิดที่พัฒนาขึ้นจากผลการวิจัยที่พบว่าธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล เป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพ มีทิศทางและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

ธรรมาภิบาล ทำหน้าที่เป็นตัวแปรต้นหรือพลังขับเคลื่อนหลักของการบริหารสถานศึกษา โดยครอบคลุมหลักสำคัญ 10 ประการ ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อและตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมและการแสวงหาฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจ และหลักคุณธรรมจริยธรรม หลักการดังกล่าวช่วยกำหนดทิศทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส และคำนึงถึงประโยชน์สุขของผู้เรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย กลไกสำคัญที่เชื่อมโยงธรรมาภิบาลไปสู่ประสิทธิผลสถานศึกษา คือ กลไกดุลยภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง การบริหารที่สามารถสร้างความสมดุลระหว่างกฎระเบียบกับความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ระหว่างการใช้อำนาจบริหารกับการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ระหว่างการใช้ทรัพยากรกับความคุ้มค่า และระหว่างเป้าหมายของสถานศึกษากับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การบริหารในลักษณะนี้ทำให้สถานศึกษามีระบบการทำงานที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ ลดความซ้ำซ้อน ลดความขัดแย้ง และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เมื่อสถานศึกษาบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง จะนำไปสู่การก่อรูปของวัฒนธรรมธรรมาภิบาลในสถานศึกษา กล่าวคือ บุคลากรในสถานศึกษามีค่านิยมร่วมกันในเรื่องความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อความเป็นธรรม การเคารพกฎระเบียบ การทำงานแบบมีส่วนร่วม และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ วัฒนธรรมดังกล่าวเป็นฐานสำคัญที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น แต่กลายเป็นระบบการทำงานร่วมกันของทั้งองค์การ ผลลัพธ์สุดท้ายของโมเดล คือ ประสิทธิภาพสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนผ่านความสามารถของสถานศึกษาในการบรรลุวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ความพึงพอใจของครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน คุณภาพของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ความสามารถในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตลอดจนภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นศรัทธาที่สถานศึกษาได้รับจากสาธารณชน ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงไม่ได้เป็นเพียงหลักการบริหารเชิงคุณธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์ที่ส่งผลโดยตรงต่อความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสถานศึกษา

ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ส่งเสริมให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีส่วนร่วม เป็นธรรม และมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยผ่านกลไกดุลยภาพการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงการใช้ทรัพยากร กฎหมาย ความรับผิดชอบต่อและตอบสนองต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และส่งผลต่อการยกระดับประสิทธิผลสถานศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความพึงพอใจในงาน ด้านความใส่ใจในงาน ด้านการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ด้านคุณภาพโดยทั่วไป

สรุป

ธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ คือ หลักนิติธรรม หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักการระับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ หลักการกระจายอำนาจ และหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ คือ หลักการตอบสนอง หลักประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม ตามลำดับ ส่วนประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงด้านเดียว คือ ด้านคุณภาพโดยทั่วไป และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ คือ ด้านความพึงพอใจในงาน ด้านความใส่ใจในงาน ด้านการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .687^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงผู้สั่งการมาเป็น “ผู้นำที่เป็นแบบอย่าง” โดยการยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบ เพื่อสร้างระบบการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ ในการบริหารงานบุคคลและการประเมินผลงาน ต้องใช้หลักความยุติธรรมและยึดมั่นในหลักคุณธรรม และปฏิบัติตนตามมาตรฐานตำแหน่งและจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไร้อคติ พร้อมทั้งแสดงความรับผิดชอบอย่างกล้าหาญเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน รวมถึงส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามระบบราชการไทย

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริหารโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรม และพฤติกรรมที่ดี ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผลคะแนนการสอบของนักเรียนสูงขึ้น ผลักดันให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและประกวดผลงานทางวิชาการต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง รวมถึงให้ครูตระหนักถึงหน้าที่บทบาทของตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ควรให้ความสำคัญกับการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษา โดยการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สามารถตรวจสอบได้ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ตลอดจนคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและความเป็นธรรมต่อครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา รวมถึงควรมีการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสมและคุ้มค่าภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบและเกิดประสิทธิผลที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อประสิทธิผลสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา”

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา

2.3 เสนอแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ พิงดัวง. (2560). “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร”. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(2), 112-126.
- ญาดาวิ บุญตา. (2565). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2”. *ครุศาสตร์สาร*, 16(2), 189-203.
- ดวงรัตน์ เลิศงาม. (2567). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม”. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี*, 6(3), 1209-1222.
- เทพศักดิ์ ไครอุปบล. (2562). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1”. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 16(74), 106- 117.
- วณัฐสนันท์ กมลบุรณ์. (2561). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3”. *วารสารวิชาการสารัตถะ*, 9(2), 245-256.
- สมหมาย ปราบธนาดี. (2566). *กระบวนการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ภายใต้หลักธรรมาภิบาล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. (2567). *รายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อนุชา หนูเสมียน. (2567). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอฉวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2”. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี*, 6(3), 271- 286.
- Miskel, W. K., and Hoy, C. G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*, 9th ed. New York: McGraw-Hill.

